

Floor van der Meulen, **Pink Moon**

Nederland, 2022, 90 minuten

'Je moet me laten gaan, Iris. Ik voel me overal mijlenver vandaan. Het is klaar. Ik mis je mama, serieus. Misschien is het daarom. Ik wil niet meer.' Tijdens een Chinese afhaalmaaltijd met zijn kinderen Iris, Ivan en schoondochter Elisabeth kondigt vader Jan aan dat hij geen 75 jaar wil worden. Zijn leven is voltooid. Hij vertelt dat hij al enkele jaren speelt met de gedachte euthanasie te plegen. De medicatie voor een pijnloze dood heeft hij al lange tijd in huis. Maar nu staat zijn besluit vast: hij wil 'uitchecken' nu hij nog gezond is. Hij wil zijn kinderen hierover vooraf informeren, maar ze toch niet in de problemen brengen, omdat euthanasie wettelijk alleen onder voorwaarden mogelijk is. En hij is zo gezond als een vis. Ook wil hij als oude man niet afhankelijk van hen worden.

De boodschap brengt een schok teweeg en roept veel emoties op. Maar al gauw laten Ivan en Elisabeth weten dat ze vader Jan begrijpen en zijn keuze ondersteunen. Ze zijn zelfs trots op hem, dat hij zo'n besluit durft te nemen. Volkomen rationeel beginnen ze te praten over een datum waarop het moet gaan gebeuren en wat er dan allemaal geregeld moet worden, zoals een draaiboek zodat er niets fout kan gaan, het huis en de spullen op tijd verkopen, het regelen van de uitvaart, het uitzoeken van een urn of kist.

Maar dochter Iris reageert ontzet: 'Uitchecken? Het leven is toch geen fucking busritje?' Iris begrijpt haar vader niet. Ze is boos en gefrustreerd, en voelt zich machteloos. Jan heeft toch een goed leven? Hij heeft zijn kinderen en kleinkinderen, woont in een prachtig huis en kan alles doen wat zijn hart begeert. Is dat niet genoeg om voor te leven? Iris doet er alles aan om haar vader van zijn plan af te brengen. Ze probeert zich in te leven in datgene waar hij

wellicht behoefte aan heeft, zoals naar een concert gaan of oesters eten. Of mist hij misschien seks? Dan kan zij wel een escortmeisje regelen.

Maar niets helpt. Ze besluit weer in het ouderlijk huis te gaan wonen, zodat ze de laatste periode van zijn leven bij haar vader kan zijn. Intussen zetten Jan en zoon Ivan het plan door. Ivan regelt alles tot in de puntjes. Op 19 november, als de verjaardag van Jan gevierd zal worden, moet het gebeuren: eerst het feest, daarna de euthanasie.

Iris past zich ogenschijnlijk aan, maar doet toch een laatste poging om haar vader op andere gedachten te brengen. Onder het mom van het halen van feestspullen bij de groothandel, ontvoert ze hem. Ze heeft een huis in de bergen gehuurd en alle benodigde spullen bij zich. In dat besneeuwde landschap komt het tot een confrontatie tussen vader en dochter. Iris wil weten waarom hij dood wil. Hij heeft daar geen antwoord op. Woedend gooit ze een stuk servies door een ruit. Een symbolisch gebaar: nu kun je naar buiten kijken. Er komt frisse lucht binnen, het lucht op. Maar in een winkel zoekt Jan een nieuwe ondoorzichtige ruit van matglas uit, als symbool dat hij bij zijn besluit blijft. Op de terugweg vraagt Iris opnieuw dringend waarom hij dood wil. Jan heeft er nog steeds geen woorden voor. Het gesprek leidt tot een catharsis waarin beiden een diepe band van liefde voor elkaar ervaren. Iris kan hem nu loslaten; ze accepteert zijn keuze.

Terug in Nederland wordt de verjaardag feestelijk gevierd met veel gasten die na afloop vrolijk uitgezwaaid worden. Nu is het zover, het gaat gebeuren. Zoon Ivan krijgt het te kwaad. Hij kan en wil er niet bij blijven. Iris blijft wel. Ze is verdrietig, maar is op ingetogen wijze aanwezig als Jan zijn medicatie inneemt. De 'pink moon' is de eerst supervolle maan in april; het moment dat de winter achter je ligt. Je kunt dan gaan zaaien, je richten op de toekomst. Het betekent loslaten, opnieuw beginnen, wedergeboorte. En dat voltrok zich innerlijk in Iris. Zij leerde accepteren, zonder haar liefde te verliezen.

De film gaat over existentiële thematiek, maar kent toch komische en luchtige momenten. Mooi is de muziekkeuze die stiltes ondersteunt als er geen woorden voorhanden zijn. De film roept veel vragen op: is het mogelijk om iemands keuze te begrijpen

als die rechtstreeks ingaat tegen je eigen gevoelens? Of: had Jan een ander besluit kunnen nemen als hij had geleerd gevoelens van rouw onder woorden te brengen? Was zijn lijden ondraaglijk en, zo ja, wat is dan ondraaglijk? Mag je zo'n eigenzinnige keuze voor euthanasie maken, terwijl je weet dat je anderen die jou lief hebben zoveel pijn bezorgt? Kortom: *Pink Moon* is een film die een moeilijk en discutabel onderwerp als euthanasie bespreekbaar maakt. Voor geestelijk verzorgers is het een mooie en geschikte film voor een groepsgesprek.

I. Brouwer was voorheen docente aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht. E-mail: ibrouwer@ziggo.nl.

Diverse auteurs, **Onder de paardendeken. Russische winterverhalen**

Van Oorschot, 2017. ISBN 9789028223103. Gebonden; 208 pagina's; prijs € 20,00

Uitgeverij Van Oorschot gaf in 2017 voor het eerst de verhalenbundel *Onder de paardendeken* uit met daarin veertien Russische winterverhalen. Inmiddels is er een vijfde druk uitgebracht van deze zeker ook voor geestelijk verzorgers interessante publicatie. Hoewel ik meteen werd gepakt door verhaal nummer één, belicht ik hier als eerste verhaal nummer acht: *Kerstspoken*. In deze vertelling neemt Maksim Gorki ons mee naar het moment dat hij net klaar is met het opschrijven van een nieuw kerstverhaal. Tevreden legt hij dat manuscript op tafel en gaat slapen. In zijn droom vindt er dan een confronterende reflectie plaats via 'een stem' die hem bevraagt. Hierbij moest ik meteen denken aan de situatie dat je als geestelijk verzorger naar eer en geweten een overdenking hebt geschreven of een (kerst)verhaal hebt uitgekozen. En daarover tevreden bent. En dat je dan vervolgens toch even iets van twijfel ervaart: is het zelf vervaardigde wel goed, respectievelijk is de gemaakte keuze wel de beste?

Gorki's verhaal werkt dit type vragen uit op een aansprekende manier. Niet alleen verschijnt die 'stem' in zijn droom, ook doemen de twee hoofdpersonen van zijn laatste verhaal op. Om gevolgd te worden door alle andere hoofdfiguren uit zijn